

tilbudte Forlig, udrede Udgifterne — det er den første Regel — ligger den Forudsætning dog nær, at der slet intet Forligstilbud foreligger. Vi maa jo kunne forudsætte, navnlig efter § 6, at vedkommende Part helt udebliver, og saa foreligger der jo slet ikke noget Forligstilbud. Jeg tror altsaa, at denne Basis for at paaligne Omkostningerne ikke er heldig, og den bliver ikke synderlig forbedret ved det næste Punktum, som siger, at, naar ingen af Parterne vilbud om Forlig Medhold, deles Udgifterne lige mellem Parterne. Altsaa, naar ingen af Parterne faar Medhold i deres Forligstilbud — vi gaa ud fra, at begge have tilbudt Forlig — skulle Udgifterne deles lige mellem Parterne. Nu vil jeg nævne det vistnok ikke ualmindelige Exempel, at Liendehyeren har forlangt at betale i Penge i Stedet for at levere Korn in natura, men tillige forlanger Erstatning, og at Kommissionen saa kommer til det Resultat, at han ingen Erstatning skal have — et Resultat, som den kan komme til efter § 8, 3die Stykke, hvor der staar, at Kommissionen skal afgjøre, om der skal gives nogen Erstatning og da hvilken — saa vilde det jo være i højeste Grad ubilligt at sige, at Liendetageren skal betale Halvdelen af Omkostningerne, fordi der heller ikke er givet hans Tilbud fuldstændig Medhold. Jeg tror derfor, at disse Regler trænge til nogen Forandring. — I næstsidste Stykke af § 10 siges, at Formandens Udgifter til Protokoller, Bekjendtgørelser, Porto osv., Forretningen vedkommende, godtgjøres af Amtsrepartitionsfonden. At den almindelige Udgift til Protokoller udbetales af en offentlig Kasse, vil jeg ikke sige Noget imod; men hvorfor Udgifterne til den enkelte Forretning til Bekjendtgørelser, Porto osv. skulle udredes af Amtsrepartitionsfonden, er mig ikke klart. — §§ 11 og 12 har jeg ikke Noget at indvende imod. — Mit Standpunkt til Lovforslaget er altsaa det, at jeg anbefaler Lovforslaget og anerkjender den rigtige Tanke, der ligger deri, men at jeg tror, at det trænger til at blive grundig gennemgaaet.

Udvalget: Det forekommer mig, at Hovedinteressen ved det foreliggende Lovforslag knytter sig til den Bestemmelse, der findes i den første Paragrafs andet Stykke, som jo lyder saaledes: „Det paa sine Steder ydede Opmaal tages ikke med ved Beregningen af Liendens Størrelse, naar den svares i Penge.“ Her frembyder sig strax det Spørgsmaal: Er en Bestemmelse af dette Indhold i Virkeligheden retfærdig, eller maa den ikke snarere siges at gjøre et Indgreb i Liendetagerens Ret, og for saa vidt dette Sidste maatte antages, vil det da ikke være rigtigt, at denne Bestemmelse forandres til den lige modsatte Regel. Men jevnstids hermed eller maaske rettere forud for dette Spørgsmaal gaar det andet, om det overhovedet kan siges at ligge indenfor Lovgiv-

ningsmagtens naturlige Omraade at give en Bestemmelse af et saadant Indhold, der gaar ud paa at fastsætte, hvad der maa antages at ligge i den gjældende Ret. Det forekommer mig, at det fra alle Sider maa være Ønsket ved Gjennemførelsen af en Lov af det Indhold, som her er foreslaaet, at der ikke gjøres Indgreb i den gjældende Ret hverken mod den ene eller den anden Side, men at man ved Bestemmelsen om Liendeføsningen lader de gjældende Rettsregler med Hensyn til Opmaalsretten, saa langt som disse strække sig, blive uforandrede. Men naar det er Tilfældet, saa forekommer det mig, at den rette Fremgangsmaade maa blive den at lade den paagjældende Bestemmelse udgaa af Loven og overlade, som det ellers er Tilfældet, hvor der er Spørgsmaal om, hvad der skal antages at ligge i den gjældende Ret, Spørgsmaalets Afgjørelse til Domstolene. Paa den Maade fikker man sig imod, at man ved at tage en Bestemmelse, det være sig af det ene eller det andet Indhold, griber forstyrrende ind i den gjældende Ret, hvilket jo ganske sikkert ikke fra nogen Side kunde være ønskeligt. Jeg antager nemlig, at man ved at udelade dette andet Stykke i den første Paragraf opnaar, at Afgjørelsen af det Spørgsmaal, jeg før omtalte, kommer til at ligge indenfor Domstolenes Kompetence, og jeg tror ikke, at den ærede foregaaende Taler har Ret i, at Domstolene ikke skulde kunne faae Leilighed til at afgjøre Spørgsmaalet; jeg mener, at Enhver af de paagjældende Parter vilde have fri Afgang til at bringe Spørgsmaalet for Domstolene, for saa vidt de maatte finde Anledning dertil. Jeg erkjender imidlertid, at den Udvei at overlade Sagens Afgjørelse til Domstolene, er der kun nogen Opfordring til at benytte, for saa vidt det maa siges, at det paagjældende Spørgsmaal i Virkeligheden er tvivlsomt, men dette tror jeg rigtignok ogsaa i højeste Grad maa siges at være Tilfældet. Det fremgaar allerede af den Omstændighed, at der fra høist kompetente Sider med Hensyn til denne Sag er fremsat modsatte Paastande, der staa skarpt overfor hinanden. Fra den ene Side gjøres gjældende, at, hvor en Liendetager har Ret til at forlange Opmaal, gaar hans Berettigelse i Virkeligheden ud paa at forlange en Lønne Korn plus et Hjerdingkar med Hensyn til Korn i Almindelighed og halbandet Hjerdingkar med Hensyn til Havre. Naar der nu bliver Spørgsmaal om Afløsning af Ydelsen in natura, gjælder det om at udfinde den rette Værdi baade af Lønden og af Hjerdingkarret, og som Følge deraf maa Erstatningen fastsættes, idet disse Beløb sammenlægges. Fra den anden Side derimod udtales, at denne Ret til Opmaal er en eiendommelig accessorisk Berettigelse, der knytter sig til Ydelsen in natura, og som kun sigter til at skaffe den Vedkommende en fuld Lønne Korn. Paa Grund af Kornets Svind, naar det efter de gjældende